

**Anvisningar för hur uppsatser skall skrivas vid
psykologiska institutionen
(Titel centrerad, fetstil, fontstorlek 16 pkt, högst 15 ord)**

Förnamn Efternamn (14 pkt)
(Om två författare)

Förnamn Efternamn och Förnamn Efternamn (14 pkt)

Kommentar: En titel skall sammanfatta rapportens huvudidé, lättfattligt och om möjligt med stil. En titel skall stå för sig själv. ”Versalers effekt på läshastighet” är exempel på en bra titel. En titel bör inte överstiga 15 ord.

Självständigt arbete xx poäng
Examensarbete xx poäng^{*}
Namn på kurs/program
Höst/Vårterminen 200X

Handledare: N.N.
(fontstorlek 12 pkt)

* Självständigt arbete gäller t.ex. Fördjupningsarbete i psykologi (PC1508) och Uppsats i psykologi (PC2510). Examensarbete gäller t.ex. psykologprogrammet. Här är det frågan om antingen eller inte både och!

Förord

I denna skrift ges anvisningar beträffande uppsatsens utformning. De följer de anvisningar som ges i *Publication Manual of the American Psychological Association* (5:e upplagan) (APA-manual). APA-manualen kan lånas på biblioteket eller eventuellt av handledaren för ytterligare och mer detaljerade anvisningar, t.ex. för hur referenser skall skrivas. Observera att rubriksättning kan variera beroende på innehållet. ”Metod”, ”Resultat”, ”Diskussion” och ”Referenser” skall dock alltid finnas med som rubriker. Rubrikerna i dessa anvisningar är kopplade till innehållet i anvisningarna för att det skall vara lätt att hitta i dessa. Detta innebär att rubriker som ”Tidigare forskning”, ”Problem” och ”Hypoteser” **inte behöver** finnas med och rubriken ”Hur statistik skall presenteras enligt APA” samt de olika rubrikerna under avsnittet ”Referenser” **inte skall** finnas med.

Sidnumrera centrerat nedtill på sidan! Använd standardmarginaler (vänster: 3 cm, höger: 3 cm, topp: 3 cm och botten: 3 cm) och enkelt radavstånd! Skriv med Times New Roman, använd 12 pkt till löptexten.

I bilaga 1 ges några skrivregler.

OBS! Förord skall i normala fall inte förekomma i uppsatserna!

(Dessa anvisningar är reviderade 2009-11-15)

Anvisningar för hur uppsatser skall skrivas vid psykologiska institutionen (Titel centrerad, fetstil, fontstorlek 16 pkt, högst 15 ord)

Förnamn Efternamn (14 pkt)

Uppsatsen skall börja med en sammanfattning, som inte skall överstiga 120 ord, skrivs i ett stycke och innehålla:

- Studiens problemställning.
- Kort beskrivning av undersökningsgruppen eller grupperna.
- Undersökningsdesign, instrument och tillvägagångssätt.
- Huvudresultat.
- Slutsatser och implikationer.

Sammanfattning. En bra sammanfattning ger en korrekt bild av studien och speglar syftet och innehållet. Den skall kunna stå för sig själv. Den skall sammanfatta uppsatsen utan att tillföra något nytt. Förkortningar får inte förekomma. Skriv ut namn på test, preparat och annat som används. Var så klar och koncis som möjligt. Gör varje mening maximalt informativ, neutral, sammanhängande och läsbar. Referenser bör undvikas i sammanfattningen men om det inte går att undvikas skall de skrivas (Författarnamn & Författarnamn, årtal) och givetvis finnas i referenslistan. Skriv sammanfattningen med 11 punkters bokstavsstorlek och 1,5 cm indrag på såväl vänster som höger sida. Lägg in två blanka rader mellan författarnamn och sammanfattning.

Inledningen börjar utan rubrik eftersom det är självklart att det första avsnittet i en uppsats är inledning. Här skall studiens problemställning och studiens syfte klargöras. Inledningen skall innehålla en redogörelse för tidigare forskning inom området och hur studien passar in i sammanhanget. När du redogör för tidigare forskning skall du inte bara redogöra för vad andra har gjort utan också visa på vilket sätt sådana studier är relevanta för din undersökning. Vidare skall introduktionen beskriva hur teori, hypoteser, undersökningsfrågor och studiens uppläggning är relaterade till varandra. I introduktionens avslutning bör undersökningsvariablerna definieras, frågorna man vill ha svar på konkretiseras och/eller hypoteserna ställas upp. Här gäller det undersökningens hypoteser, de man vill ha stöd för alltså inte H_0 , som man i den statistiska hypotesprövningen prövar och hoppas kunna förkasta. Redogör också klart och koncist för de antagandena som ligger till grund för varje enskild hypotes eller predicerat resultat.

Observera (3:e rubriknivån, 12pkt, kursiverad stil, 1,2 cm:s indrag). Underrubriker används normalt inte i inledningen om inte denna är mycket lång. I sådana fall kan en genomtänkt rubriksättning underlätta läsningen. De rubriker som följer är bara exempel som visar hur rubriker skall skrivas. **OBS!** Detta innebär att varken rubriken tidigare forskning, problem eller hypoteser/undersökningsfrågor behöver vara med utan använd rubriker som passar inledningens innehåll.

Tidigare forskning (2:a rubriknivån, 13 pkt, kursiverad stil.)

Ge i detta underavsnitt en översikt av tidigare forskning.

Problem

Klargör här för problemet som skall undersökas.

Hypoteser/Undersökningsfrågor

Redovisa vilka hypoteser som skall prövas och/eller vilka frågor som skall besvaras i studien samt ange översiktligt hur detta skall gå till.

Därefter följer "Metod" med olika underrubriker.

Metod

(1:a rubriknivån, 14 pkt, centrerad)

Ge en detaljerad metodbeskrivning! På basis av denna beskrivning skall det gå att replikera undersökningen. Metodbeskrivningen skall innehålla information om deltagare/försökspersoner, undersökningens uppläggning/design, material som använts samt om tillvägagångssätt, som skall sammanfalla med stegen vid genomförandet av datainsamlingen. I de fall uppsatsen skrivs inom ramen för ett projekt är det bra om det ges en kort beskrivning av projektet i sin helhet. Används redan insamlade data måste detta klart framgå och en beskrivning av ursprungsstudien och datainsamlingen ges. Om uppsatsen är en utvärdering är det önskvärt att det ges en beskrivning av det sammanhang som den utvärderande verksamheten ingår.

OBS! Metodavsnittet skall skrivas i imperfekt!

Deltagare/Försökspersoner/Respondenter/Informanter

Under denna rubrik skall deltagarnas/försökspersonernas/respondenternas/informanternas allmänna karaktäristika beskrivas, som ålder, kön, yrke, utbildning. Om deltagarna/försökspersonerna är indelade i olika grupper, t.ex. kontroll- och experimentgrupp, skall grupperna beskrivas var för sig. Här skall även anges hur deltagarna valdes ut. Randomisering till grupper brukar också beskrivas här. Är det frågan om en tvärsnittsstudie skall först hela stickprovet och sedan undergrupperna beskrivas. Här är det också viktigt att beskriva urvalsförfarandet. Sammansättningar av fokusgrupper eller liknande skall också redogöras för på ett sådant sätt att studien kan replikeras. Om det är frågan om djurstudier skall djurens art och ras anges. Redovisa även eventuellt bortfall och om någon bortfallsanalys har gjorts.

Instrument (apparatur och material)

Under denna rubrik skall den apparatur och det material som använts i studien beskrivas. Detta innebär att laboratorieutrustning, test, enkäter, intervjuguides, observationsscheman m.m. skall beskrivas. Om frågeformulär använts (detta/dessa kan beskrivas under rubriken ”frågeformulär” istället för under rubriken instrument), skall man ge exempel på frågorna. Redogör också för eventuella skalor som använts med exempel på skalsteg. Om svaren poängsätts ange de numeriska värden samt vad höga respektive låga värden innebär. Vid referens till en enkät- eller testfråga skall frågans ordalydelse ges inte frågans ordningsnummer i enkäten. Enkäten/intervjuguiden/observations-schemat kan bifogas som bilaga liksom mer detaljerad beskrivning av apparatur. Observeras bör dock att uppsatsen skall kunna läsas och förstås utan tillgång till den bilagda informationen. Om test använts, ge referenser till källan.

Standardiserade test får inte lämnas med som bilaga!

Eventuellt kodningsschema skall beskrivas och de olika kategorierna definieras. Vid en experimentell undersökning kan procedurbeskrivningen exempelvis innehålla instruktioner till försökspersoner, gruppindelning, experimentell behandling.

Tillvägagångssätt (procedur)

Under denna rubrik skall sättet på vilket data samlades in redovisas steg för steg. Tillvägagångssättet skall alltså beskrivas i detalj. Hur undersöktes försökspersonerna? När deltog de? Var? Hur lång tid tog det? Vem var närvarande? Vilka instruktioner fick de (kan även ges in extenso i bilaga)? Ange om några oegentligheter inträffade under datainsamlingen, som kan tänkas ha påverkat resultatet. Om data har samlats in med hjälp av postenkäter, skall information ges om antalet påminnelser som skickats ut, liksom för hur lång tid som förflutit mellan påminnelserna. Det är viktigt att tillvägagångssättet beskrivs detaljerat även i kvalitativa studier. Exempelvis skall kodningen beskrivas så utförligt att läsaren får en god bild av hur kodningsprocessen gått till. Ge gärna exempel! Har en bortfallsanalys gjorts skall denna också redogöras för. Om det behövs kan ytterligare underrubriker användas, t.ex.:

Förförsök/förstudie (3:e rubriknivån, 12 pkt, kursiverad stil, 1,2 cm:s indrag).
Beskriv här eventuellt syfte och tillvägagångssätt med förförsöket/förstudien.

Mätmetoder

I vissa fall kan det vara befogat att beskriva mätmetoderna under en särskild rubrik, antingen före eller efter ”Tillvägagångssätt”.

Undersökningsdesign

I vissa fall kan det vara befogat att beskriva den använda undersökningsdesignen under särskild rubrik.

I vissa fall kan det vara befogat att beskriva bearbetning och analys av data under särskild rubrik. Här kan man även ange vald signifikansnivå. Hur verbala data eller observationsdata har analyserats och/eller tematiserats skall också redovisas. Har någon form av interbedömning genomförts skall även denna redovisas. Det viktiga här är att redogöra för vilka analyser ni har gjort. Det är detta som är viktigt inte vilken programvara ni har använt.

Resultat

Resultatredovisningen skall på ett överskådligt sätt sammanfatta resultaten. En beskrivning av de analysmetoder som används skall också finnas med. Om resultaten är komplicerade kan man här börja med en översikt och vid den följande redovisningen använda underrubriker.

Ge först en kortfattad redovisning av huvudresultaten, dvs. resultat som är direkt relaterade till hypoteser och/eller studiens frågeställningar. Beskriv de viktigaste resultaten först. Diskutera inte resultaten här utan vänta med detta till diskussionsavsnittet. Den resultatredovisning som sedan följer skall vara så detaljerad att den rättfärdigar de slutsatser som dras. Alla resultat, som är direkt kopplade till undersökningens frågeställningar eller hypoteser, skall nämnas, oavsett om de verifierar hypoteserna eller ej. När detta är gjort går man vidare och redovisar andra intressanta och relevanta resultat, i allmänhet bara sådana resultat som i databearbetningen erhållit statistisk signifikans.

Hur statistisk skall presenteras enligt APA

När statistisk inferens används, som t-test, ANOVA eller χ^2 -test, skall information ges om erhållna testvärden, frihetsgrader, sannolikhetsnivå för typ 1-fel** och effekternas riktning, t.ex. genom att ange gruppernas medelvärden. Se till att även få med den statistik som beskriver data, dvs. frekvenser, medelvärden och standardavvikelser. Statistiska förkortningar skall *kursiveras*. Exempel 1: Kvinnorna ($M = 46,2$, $s = 11,1$) visade sig ha ett bättre närminne än männen ($M = 38,4$, $s = 10,4$), $t(56) = 2,76$, $p < ,01$. Exempel 2: Skillnaden i arbetstillfredsställelse mellan de fyra arbetsgrupperna visade sig vara signifikant, $F(3, 16) = 11,73$, $p < ,001$. De följande parvisa jämförelserna (Scheffé) visade att arbetstillfredsställelsen var bättre i arbetsgrupp 1 och i arbetsgrupp 2 jämfört med arbetsgrupp 3 respektive arbetsgrupp 4, $ps < ,05$. Exempel 3: Sambandet mellan självförtroende och studieframgång var signifikant, $r(70)^{***} = ,46$, $p < ,01$. Exempel 4: Andelen som uppgav att engagemanget hade ökat skiljde sig signifikant mellan de tre grupperna, $\chi^2(2, N=90) = 8,16$, $p < ,05$. För att fastställa vilka celler (kategorier) i korstabellen som bidrog signifikant till resultatet beräknades

* Hur symboler erhålls se punkt 8 i bilagan.

** Vid icke signifikanta resultat skall "exakta" p -värden ges (max 2 decimaler). Signifikanta resultat relateras till bestämd signifikansnivå, som $p < ,05$, $p < ,01$ eller $p < ,001$.

***70 anger frihetsgraderna och erhålls genom att ta $n - 2$

standardiserade residualer (R) för cellerna. Två celler i grupp 2 bidrog signifikant till resultatet, $R > \pm 1,96$.

Testvärden, som t-värden, F-värden, korrelationskoefficienter, och p-värden skall anges med två decimaler medan beskrivande värden, som medelvärden och standardavvikelser i allmänhet endast skall anges med en decimal. Använd antingen decimalkomma eller decimalpunkt inte både och!

Tabeller och figurer. Tabeller och figurer kan med fördel användas för att illustrera och/eller sammanfatta resultaten. Man bör emellertid inte göra båda tabell och figur för att visa samma resultat. Ibland kan redovisningen underlättas genom att man gör i ordning tabeller och figurer innan man börjar skriva resultatavsnittet. Alla eventuella tabeller och figurer skall refereras till i texten, då de endast är komplement till texten. Tabelltexten skall stå över tabellen och figurtexten skall stå under figuren, se exempeltabell 1 - 4 och figur 1.

Tabell med tabellnummer skall skrivas med normal skrift. Tabellhuvudet börjar på ny rad, skall ange vad tabellen visar och skall kursiveras. Tabellens utformning avgörs av vad tabellen skall visa. De fyra givna exemplen på tabeller är till för vägledning och kanske inte stämmer överens med den eller de tabeller som är lämpliga för dina data. Närmare vägledning om hur tabeller skall utformas kan hämtas antingen från APA-manualen ss. 147-176 eller från någon "APA-tidskrift".

Exempeltabell 1

Tabell X

Igenkänning av ord och nonsensord som en funktion av ålder och ljusförhållande

Ljusförhållande	Vuxna ^a	Barn ^b	Skillnad
		Ord	
Svagt	91	73	18
Lagom	88	63	25
Skarpt	61	45	16
		Nonsensord	
Svagt	78	58	20
Lagom	65	62	3
Skarpt	80	51	29

Not. Värdena representerar medelprocent av korrekt igenkända ord och nonsensord

^aDe vuxna var 18 – 21 år gamla. ^bBarnen var 12 – 14 år gamla.

Exempeltabell 2

Tabell X

Medelvärden och (standardavvikelse) över kön och undervisningsstadium

Sampelkategorier	Beroende variabler		
	Emotionell utmattning	Irritation	Arbetskrav
Kön			
Kvinnor	2,4 (1,3)	2,2 (0,8)**	3,5 (0,8)
Män	2,4 (1,3)	2,5 (0,8)	3,3 (0,8)*
Undervisningsstadium			
Lågstadiet	2,2 (1,2)**	2,2 (0,8)	3,3 (0,8)*
Mellanstadiet	2,8 (1,3)	2,3 (0,8)	3,6 (0,9)
Högstadiet	2,6 (1,3)	2,3 (0,8)	3,6 (0,8)
Totalt	2,4 (1,3)	2,2 (0,8)	3,4 (0,8)

* $p < ,01$; ** $p < ,001$ enligt ANOVA och post hoc-test (Fisher)

Exempeltabell 3 - korrelationstabell

Tabell X

Interkorrelation mellan delskalorna för studenter och äldre vuxna

Delskala	1	2	3	4
		Studenter (n = 200)		
Lugn	-	,93*	-,09	,73*
Empati	-	-	-,34*	,62*
Lycka	-	-	-	,14
Upprymdhet	-	-	-	-
		Äldre vuxna (n = 189)		
Lugn	-	,42*	-,07	,52*
Empati	-	-	-,43*	,62*
Lycka	-	-	-	,47*
Upprymdhet	-	-	-	-

* $p < ,01$

Om tabellerna är långa och sträcker sig över mer än en sida bör detta markeras skall detta markeras där tabellen är bruten med: Tabell X fortsättning. Tabeller som får plats på en sida skall hållas ihop.

Exempeltabell 4 – ”Verbal tabell”

Tabell x

Beskrivning av de fem teman som framkom i intervjuerna

Tema	Beskrivning (exempel)
Beteckning tema 1	Beskrivning ord ord ord ord. (Eventuellt exempel ord ord)
Beteckning tema 2	Beskrivning ord ord ord ord. (Eventuellt exempel ord ord)
Beteckning tema 3	Beskrivning ord ord ord ord. (Eventuellt exempel ord ord)
Beteckning tema 4	Beskrivning ord ord ord ord. (Eventuellt exempel ord ord)
Beteckning tema 5	Beskrivning ord ord ord ord. (Eventuellt exempel ord ord)

Figurer innefattar diagram, modeller, fotografier, teckningar och andra illustrationer som förekommer i uppsatsen. Ordet figur och figurens nummer skall *kursiveras*. Figurtexten skall ange vad figuren illustrerar och skrivs med normal stil. Mer information om hur figurer skall utformas kan hämtas i APA-manualen på ss. 176 – 201.

Detta är en figur

Figur 1. Detta kan betraktas som en figur.

Om uppsatsen bygger på intervjuer som kategoriserats är det naturligtvis bra att ta med ett antal belysande citat i uppsatsen. Läsaren kan då få en bättre bild av materialet som analyserna grundas på. Tänk på att inte ha med alltför många citat och framför allt inte snarlika citat. När citatet är hämtat från data skall detta kursiveras, skrivs med 11 pkt bokstäver och dras in 1,5 cm från vänstermarginal respektive högermarginal:

”Det är svårt att koncentrera sig när det är för mycket spring i rummet och det är det /.../ nästan jämt. Därför tar jag nästan alltid med mig arbete hem som kräver koncentration. /---/* Tyvärr är det väl så att min man inte gillar det något vidare [att respondenten tar med sig arbete hem]*.”*

* Se bilagan punkt 16.

Även i kvalitativa studier är det bra att försöka sammanfatta resultaten i en modell, tabell eller dylikt, så att läsaren får en överblick över helheten.

Resultatavsnittet skall skrivas i imperfekt!

Diskussion

Tolka resultaten och värdera dem med klar anknytning till de ursprungliga problemställningarna/hypoteserna. Med resultat i diskussionsavsnittet menas inte resultat i siffror utan slutsatser och tolkningar av databearbetningen. Upprepa alltså inte resultatavsnittet i diskussionen. Knyt an till introduktionen och till tidigare forskningsresultat! Nya referenser får naturligtvis tas in i diskussionen när så är befogat.

Framhäv vad i undersökningen som eventuellt har tillfört forskningsområdet något nytt. Diskutera i vilken utsträckning studien har givit svar eller lösningar på de ursprungliga frågeställningarna. Stämmer resultaten överens med tidigare studiers resultat?

Brister i undersökningen och negativa resultat skall också diskuteras på ett rättframt sätt utan bortförklaringar. Diskutera de slutsatser samt teoretiska och praktiska implikationer som kan dras från undersökningsresultaten! Avsluta det hela med förslag till hur man skulle kunna gå vidare för att få ökad kunskap om det undersökta området.

Referenser

Referenslistan är en förteckning över den litteratur som har utnyttjats. I normala fall förekommer referenser av fyra slag: böcker, bokkapitel, tidskriftsartiklar, opublicerade uppsatser/avhandlingar.

Referenslista skall följa de regler som ges i APA-manualen. Här följer en sammanfattning av hur olika typer av referenser skall skrivas enligt denna manual.

OBS! Eftersom de flesta uppsatser vid vår institution skrivs på svenska har APA-manualens regler som rör referenser anpassats till svenska och svenska förhållanden i dessa anvisningar för hur uppsatser skall skrivas vid vår institution. Uppsatser som skrivs på engelska skall strikt följa APA-manualen.

Oavsett typ av referens skall referenslistan skrivas i bokstavsordning, således inte böcker för sig, tidskrifter för sig etc.! Det framgår av det sätt på vilket referensen är skriven vad det är för referens. Här följer exempel på olika kategorier:

Bokreferenser

Zelazo, P. D., Astington, J. W., & Olson, D. R. (1999). *Developing theories of intention*. Mahwah, NJ: Erlbaum.

Först anges således samtliga författare med efternamn och initialer med punkter, kommatecken och & som visas ovan. Därefter följer bokens publiceringsår inom parentes följt av punkt. Först nu anges bokens titel kursiverad följt av punkt. Slutligen anges förlagsort och efter kolon förlag.

Några specialexempel. Om en bok har utkommit i en *ny upplaga* anges vilken upplaga det är frågan om efter bokens titel inom parentes. Punkt sätts först efter parentesen.

Flavell, J. H., Miller, P. H., & Miller, S. A. (2002). *Cognitive development* (4:e upplagan). Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.

Skulle författaren eller författarna vara *redaktörer för andra författare* som skrivit olika kapitel i boken anges referensen på följande sätt:

Zelazo, P. D., Astington, J. W., & Olson, D. R. (red:er). (1999). *Developing theories of intention*. Mahwah, NJ: Erlbaum.

Lägg märke till att red:er använts om det är flera redaktörer, och red. om det är en. I samtliga fall skrivs dessa förkortningar inom parentes som avslutas med en punkt. Denna parentes följer författarnamnen som syns i exemplet ovan.

Kapitel i redigerade böcker. Är det fråga om ett kapitel i en redigerad bok skall referensen utformas på följande sätt:

Yuill, N. (1997). Children's understanding of traits (kapitlets titel). I S. Hala (red.), *The development of social cognition (bokens titel skall kursiveras)* (ss. 25-48). Hove, UK: Psychology Press.

Lägg märke till att man skriver: "I" S. Hala osv. Initialerna föregår nu redaktörens/redaktörernas efternamn. När det gäller denna typ av referens skall man ange vilka sidor som kapitlet omfattar. Detta anges efter bokens titel inom parentes (sida förkortas "s." och sidor "ss.").

Tidskriftsreferenser

Om referensen är hämtad från skall den se ut på följande sätt:

Slive, A. B., & Price, R. H. (1970). Verbal processes in shape recognition. *Journal of Experimental Psychology*, 83, 373-379.

Tidskriftens namn och volymnummer skall anges, i exemplet 83, samt på vilka sidor i volymen artikeln återfinns, i exemplet 373-379. Tidskriftens namn får inte förkortas dock skall "The" i engelskspråkiga tidskrifter utelämnas.

Lägg märke till att första ordet i artikelns titel börjar med stor bokstav, men återstoden av orden skrivs med liten bokstav oavsett hur den aktuella artikeltiteln är utformad. Däremot börjar varje innehållsord med stor bokstav i tidskriftsnamnet. Tidskriftsnamnet skrivs med kursiv stil, liksom volymnumret. Volym eller vol. skall inte föregå volymnumret. "No", "Nr" eller liknande skall inte anges utan endast ovanstående uppgifter.

Lägg också märke till kommatecknet efter första författarnamnet även då det endast är två författare, dvs. före "&".

Institutionen har en egen rapportserie, som refereras till på följande sätt:

von Borgstede, C., Dahlstrand, U., & Biel, A. (1999). From ought to is: Moral norms in large-scale social dilemmas. *Göteborg Psychological Reports*, 29(5). Göteborg: Göteborgs universitet.

I detta fall är inte volymerna kontinuerligt paginerade utan hänvisning till den speciella artikeln ges genom det nummer artikeln har i volymen. I det givna exemplet har artikeln nummer 5 i volym 29 av *Göteborg Psychological Reports*.

Rapport/skriftserie från statlig myndighet/institut

Kjellberg, A., & Wadman, C. (2002). *Subjektiv stress och dess samband med psykosociala arbetsförhållanden och hälsobesvär. En prövning av Stress-Energi-modellen* (Arbete och Hälsa 2002:12). Stockholm: Arbetslivsinstitutet.

I vissa fall har inte referensen någon direkt författare t.ex. SOU (Statens Offentliga Utredningar), då refererar man till den speciella utredningen genom att sätta SOU (årtal:utredningsnummer), som "författare". Titeln på rapporten kursiveras. Är det frågan om en utgiven slutrapport skall förlagsort och förlag anges.

SOU (1990:44). *Demokrati och makt i Sverige*. Maktutredningens slutrapport. (SOU 1990:44). Stockholm: Allmänna Förlaget.

OBS! Ibland kan det när det gäller SOU-rapporter och liknande rapporter röra sig om delbetänkanden och då anges inte förlag.

Opublicerade uppsatser

Andersson, A. (2004). *Versalers effekt på läshastighet*. Opublicerat självständigt arbete 10 poäng, Fördjupningskurs 1, vårterminen 2004, Göteborgs universitet: Psykologiska institutionen, Göteborg.

När det gäller självständiga arbeten skall inte bara år utan även termin anges om det finns uppgift om detta.

Johnsson, I. (1975). *Om viljeproblem vid försök att sluta röka*. Opublicerad psykolog-examensarbete, Göteborgs universitet: Psykologiska institutionen, Göteborg.

Opublicerad doktorsavhandling

Johnsson, I. (1975). *Om viljeproblem vid försök att sluta röka*. Opublicerad doktorsavhandling, Göteborgs universitet: Psykologiska institutionen, Göteborg.

Opublicerade uppsatser och avhandlingar från högskolor/universitet utanför Sverige skall även landet anges t.ex.:... Amsterdam, Nederländerna

Referens till personlig/muntlig kommunikation

Personlig kommunikation kan vara brev, intervjuer, telefonsamtal, diskussioner, föreläsningar och liknande. Det är frågan om information, som inte går att hämta på något speciellt ställe. Referenser till personlig kommunikation skall inte finnas med i referenslistan utan endast finnas refererad till i texten genom att ange initialer och efternamn på den person som förmedlat informationen och så exakt datum som möjligt när informationen gavs, t.ex.:

T. K. Lutes (personlig kommunikation, 18 april, 2001)

(V.-G. Nguyen, personlig kommunikation, 28 september, 1998)

OBS! När det gäller personer skall man kontrollera med uppgiftslämnaren, som att hon/han står för informationen och att informationen är korrekt uppfattad.

Referens till elektroniska media

När det gäller information som hämtats via Internet sker en modifiering och uppdatering hela tiden därför rekommenderas ett besök på <http://www.apastyle.org/> för att få senaste riktlinjer och mer detaljerad information om hur man refererar till elektroniska källor.

Viktigt är att komma ihåg när man refererar till nätet:

- Dirigera läsarna så nära som möjligt till den refererade informationen – när det är möjligt, referera till specifika dokument snarare än till hemsidor eller liknande.
- Ge adresser som fungerar.

Den allmänna formen för elektroniska referenser (databaser, online-tidskrifter, "sajter" och sidor på nätet, nyhetsgrupper och nät- eller e-postbaserade diskussionsgrupper eller nyhetsbrev) är när det gäller en periodisk skrift:

Författare, A. A., Författare, B. B., & Författare, C. C. (2000). Artikels titel. *Tidskriftens namn*, xx, xxxxxx. Hämtad dag månad, år, från källa.

När det gäller andra elektroniska dokument:

Författare, A. A. (2000). *Dokumentets titel*. Hämtad dag månad, år, från källa.

Tidskriftsartikel. Om artikeln är hämtad från nätet men är en exakt kopia av en pappersbaserad tidskrift skall referensen se ut på följande vis:

VandenBos, G., Knapp, S., & Doe, J. (2001). Role of reference elements in the selection of resources by psychology undergraduates [elektronisk version]. *Journal of Bibliographic Research*, 5, 117-123.

Om Du har anledning att anta, att den elektroniska versionen av artikeln skiljer sig från papperskopian skall referens se ut på följande sätt:

VandenBos, G., Knapp, S., & Doe, . J (2001). Role of reference elements in the selection of resources by psychology undergraduates. *Journal of Bibliographic Research*, 5, 117-123. Hämtad 13 oktober, 2001, från <http://jbr.org/articles.html>.

Internettidskrifter. Om artikeln är hämtad från en tidskrift, som bara finns på nätet, skall det klart framgå var artikeln är hämtad, däremot behövs ingen sidhänvisning. En sådan referens skall se ut på följande sätt:

Fredrickson, B. L. (2000, March 7). Cultivating positive emotions to optimize health and well-being. *Prevention & Treatment*, 3, Artikel 0001a. Hämtad 20 november, 2000, från <http://journals.apa.org/prevention/volume3/pre0030001a.html>

Referenser hämtade från nätet skall sättas in i bokstavsordning i litteraturlistan.

Information som erhållits genom e-post från enskilda personer skall refereras till som personlig kommunikation. Detta är information som skall finnas i texten, men inte i referenslistan, enligt följande format: Bortfallet var enligt S. G. Carlsson (personlig kommunikation, 10 april, 2001) drygt 20%.

Referenser skrivs i alfabetisk ordning

Ensamförfattare föregår de fall där det är flera författare:

Slive, A. B.

Slive, A. B., & Price, R. H.

Slive, A. B., Price, R. H., & tredje författarnamn

Har en författare flera artiklar men med olika publiceringsår:

Slive, A. B. (1993).

Slive, A. B. (1994).

Vid samma publiceringsår:

Slive, A. B. (1993a).

Slive, A. B. (1993b).

Se till att a respektive b, osv. placeras omedelbart efter året inom parentes! Kom ihåg att man också måste ha med a:et och b:et efter året i den löpande texten när man refererar till verken ifråga!

Referenserna skrivs med hjälp av hängande indrag på 1,2 cm!

Alla referenser, som finns med i referenslistan skall också finnas refererade till i texten och alla referenser, som är refererade till i texten skall finnas med i referenslistan! Litteratur som använts men som det inte finns innehållsmässiga skäl att referera till, t.ex. Svenska skrivregler, skall inte finnas med i referenslistan. Referenslistan skall komma direkt efter texten inte på ny sida. Här följer ett exempel på hur en referenslista skall se ut:

Referenser

- von Borgstede, C., Dahlstrand, U., & Biel, A. (1999). From ought to is: Moral norms in large-scale social dilemmas. *Göteborg Psychological Reports*, 29(5). Göteborg: Göteborgs universitet.
- Flavell, J. H., Miller, P. H., & Miller, S. A. (2002). *Cognitive development* (4:e upplagan). Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.
- Fredrickson, B. L. (2000, March 7). Cultivating positive emotions to optimize health and well-being. *Prevention & Treatment*, 3, Artikel 0001a. Hämtad 20 november, 2000, från <http://journals.apa.org/prevention/volume3/pre0030001a.html>
- Johnsson, I. (1975). *Om viljeproblem vid försök att sluta röka*. Opublicerad psykolog-examensuppsats, Göteborgs universitet: Psykologiska institutionen, Göteborg.
- Kjellberg, A., & Wadman, C. (2002). *Subjektiv stress och dess samband med psykosociala arbetsförhållanden och hälsobesvär. En prövning av Stress-Energi-modellen* (Arbete och Hälsa 2002:12). Stockholm: Arbetslivsinstitutet.
- Slive, A. B., & Price, R. H. (1970). Verbal processes in shape recognition. *Journal of Experimental Psychology*, 83, 373-379.
- SOU (1990). *Demokrati och makt i Sverige*. Maktutredningens slutrapport. (SOU 1990:44) Stockholm: Allmänna Förlaget.
- VandenBos, G., Knapp, S., & Doe, J. (2001). Role of reference elements in the selection of resources by psychology undergraduates [elektronisk version]. *Journal of Bibliographic Research*, 5, 117-123.
- Yuill, N. (1997). Children's understanding of traits (kapitlets titel). I S. Hala (red.), *The development of social cognition (bokens titel skall kursiveras)* (ss. 25-48). Hove, UK: Psychology Press.
- Zelazo, P. D., Astington, J. W., & Olson, D. R. (1999). *Developing theories of intention*. Mahwah, NJ: Erlbaum.

Referenser till tidigare studier i löpande text

En författare. Rogers (1994) jämförde reaktionstider... I en nyligen utförd studie av reaktionstider (Rogers, 1994)... Och om författarens namn ingår som en del i berättelsen: I april 1994 jämförde Rogers...

Inom ett och samma stycke behöver man inte upprepa året till en artikel om det klart framgår vilken artikel som avses. Exempel: I en nyligen utförd studie av reaktions-tider beskrev Rogers (1994) metoden... Rogers fann också...

TVå författare. Om en artikel har två författare skall alltid båda författarnamnen skrivas ut. Wasserstein och Zappulla (1989) testade... I en tidigare studie (Wasserstein & Zappulla, 1989) testades... Lagg märke till att man skriver "och" mellan författarna om namnen står som en del av texten men "&" om författarnamnen står inom parentes.

Genitiv. Om man refererar till två eller flera författares studie skall ett "genitiv-s" ges till alla namnen, dvs. i Anderssons, Petterssons och Lundströms studie testades... I svenskan används inte genitivapostrofer!

Om referensen har 3, 4 eller 5 författare. Samtliga författarnamn skall skrivas ut första gången man refererar till studien. Refererar man till studien fler gånger skrivs endast första författarnamnet ut följt av m.fl. eller et al.

Första gången: Wasserstein, Zappulla, Rosen, Gerstman och Rock (1994) fann...
därefter: Wasserstein et al. (1994) fann...

När en referens har 6 eller fler författare. Om en referens har 6 eller fler författare skrivs endast första författarnamnet ut följt av et al. eller m.fl. även första gången man refererar till studien. I referenslistan skall dock alla namn skrivas ut.

Referenser till två eller flera arbeten inom samma parentes. När två eller flera arbeten av olika författare refereras till i samma parentes, listas författarna till arbetena i alfabetisk ordning på basis av försteförfattarens efternamn. Skilj de olika arbetena/referenserna åt med semikolon, t.ex.: Tidigare forskning (Balda, 1980, 1982; Kamil, 1988; Pepperberg & Funk, 1990) har visat...

Undantag: Om man vill separera den viktigaste referensen från andra referenser kan detta göras inom parentesen genom att infoga en fras som, se också, mellan den viktigaste referensen och de andra, vilka naturligtvis skall stå i bokstavsordning, t.ex.: ... (Minor, 2001; se också Adams, 1999; Storandt, 1997)...

Andrahandskällor

Läs i möjligaste mån originalverk. I vissa fall kan det vara svårt att få tag på den ursprungliga källan och man tvingas att läsa i andrahandskällor. Du får då inte referera till ursprungskällan utan till den källa du har hämtat informationen från.

Ge andrahandskällan i referenslistan; i texten, ge ursprungskällan och referera till andra-handskällan: Om t.ex. Seidenbergs och McClellands arbete refereras till i Coltheart, Curtis, Atkins och Haller (1993), skall Coltheart, Curtis, Atkins och Haller (1993) återfinnas i referenslistan men inte Seidenberg och McClelland. I texten skriver du: Seidenbergs och McClellands studie (refererad till i Coltheart, Curtis, Atkins & Haller, 1993) ...

Förnamn, yrkestitlar eller var författarna är verksamma skall varken finnas med i den löpande texten eller i referenslistan. Notera att det inte är författarna i sig, som är av intresse utan vad de har gjort, deras resultat och de slutsatser, som de dragit.

Direkta citat i texten

Om man ordagrant citerar en text skall, förutom författarnamn och publiceringsår, även sidan där citatet står anges. Är citatet kort, några ord till någon textrad skall citatet ingå i själva texten: Öhman (1994) beskriver en panikattack som "...en plötslig och oväntad episod av intensiv rädsla eller ångest..." (s. 22). Om citatet är längre separeras det från texten. Tänk på att inte ha med alltför många citat och framför allt inte snarlika citat. Citatet skall skrivas med 11 pkt bokstäver och dras in 1,5 cm från vänstermarginal respektive högermarginal:

“Give me a dozen healthy, well-formed, and my own specific world to bring them up in and I’ll guarantee to take any one at random and train him to become *any type of specialist* [min kursivering]* I might select – doctor, lawyer, artist, merchant, chief, and yes, even beggar-man and thief,

* Se bilagan punkt 16.

regardless of his talents, penchants, tendencies, abilities, vocations, and race of his ancestors.” (Watson, 1924, s. 104)

Man skall vara sparsam med direkta citat från litteraturen. Om du citerar eller refererar till tidigare forskning, till forskargrupper, forskare författare eller andra personer skall det klart framgå vem som åsyftas. Används vad andra har skrivit eller sagt, andra personers idéer och teorier skall dessa personer namnges annars gör du dig skyldig till plagiat.

Bilagan

Några skrivregler

1. Skriv korta meningar och använd korta stycken. Bind ihop meningarna så att läsaren kan följa ditt resonemang. Försök att göra styckeindelningar så att meningarna i ett stycke hänger samman.
2. Försök att använda svenska ord. Om du inte hittar en godtagbar översättning av en fackterm får du använda termen på dess originalspråk. Termen skall då skrivas inom citattecken.
3. Använd stavningskontroll.
4. Börja med att ställa in standardmarginaler, som skall vara 3 cm höger, vänster, upptill och nedtill. (*Dessa inställningar görs i Arkiv – utskriftsformat*)
5. Radavståndet skall vara enkelt.
6. Sidorna skall numreras. Placera sidnummer centrerat nertill. Börja numreringen på uppsatsens första textsida (men skriv inte ut sidnummer på denna sida). Försättsbladet skall inte numreras.
7. Välj gärna Times New Roman som typsnitt.
8. Symboler som μ (my), σ (sigma), χ (chi) fås via typsnittet symbol, $\mu = m$, $\sigma = s$, $\chi = c$, $\alpha = a$, $\Sigma = S$ osv.
9. Till löpande text används fontstorlek 12 pkt.
10. Använd rak högermarginal.
11. Använd avstavning så att högermarginalen blir snygg.
12. Till rubriker användes fontstorlek 14, 13 eller 12 pkt (16 pkt för titeln). Två, tre eller i undantagsfall fyra rubriknivåer används: Nivå 1 centrerad, 14 pkt. Nivå 2 vänsterorienterad och kursiverad 13 pkt. Nivå 3 indragen 1,2 cm, kursiverad, 12 pkt, avslutas med en punkt efter vilken sedan texten följer. I undantagsfall kan en överordnad rubriknivå användas, som skrivs med centrerade versaler, 14 pkt. Sätt in två blanka rader före rubriker om de följer direkt efter löpande text, gäller inte rubriknivå 3.
13. Drag in första raden 1,2 cm i varje stycke (ej sammanfattningen). (*Format-tabbar-skriv i tabbläge "1,2"*)
14. Påståenden skall underbyggas med referenser, vilka skall finnas i referenslistan. Viktigt att referera rätt! Undvik alltför många allmänna referenser.
15. Använd inte för många citat. Om citat från litteratur används skall referens och sidhänvisning alltid ges.
16. Med citat menas ordagrann återgivning av vad någon skrivit eller sagt. Många gånger finns det skäl att korta ner citatet. Detta kan ske genom att delar av det ursprungliga yttrandet utelämnas men sådana avbrott måste markeras. Korta avbrott inuti citat markeras med tre punkter omgivna av snedstreck, dvs. /.../, och långa avbrott med tre tankstreck omgivna av snedstreck, dvs. /---/. Då citat är tagna ur sitt sammanhang kan vissa förtydliganden vara nödvändiga, som "...När vi är ute håller jag alltid ögonen på det [barnet]." Sådana förtydliganden skall sättas inom hakparenteser, liksom kommentarer som gäller ickeverbala skeenden t.ex. [skratt], [lång tystnad] eller förändring av text t.ex. [min kursivering], [min översättning].

17. Använd en och samma beteckning på ett fenomen eller variabel genom hela uppsatsen, även om du tycker att det blir tjatigt. Variationer i detta fall kan leda till missförstånd.